

DÔVODOVÁ SPRÁVA

A. Všeobecná časť

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „návrh zákona“) predkladajú do legislatívneho procesu poslanci Národnej rady Slovenskej republiky Ján Herák a Lucia Drábiková.

Účelom tohto návrhu zákona je reagovať na najpálčivejšie problémy, s ktorými sa stretávajú deti, resp. mladí dospelí umiestnení v centrách pre deti a rodinu (ďalej len „centrum“) a utvoriť podmienky na reálne zlepšenie pomoci, najmä v procese osamostatňovania sa mladých dospelých.

1. Vytváranie úspor a rovnaký prístup pre všetky deti

Navrhovaná právna úprava stanovuje jednotný postup, aby sa pre všetky deti umiestené v centre na základe rozhodnutia súdu, zo zaplateného výživného, so sirotského dôchodku alebo sirotského výsluhového dôchodku vytvárali úspory.

V praxi dochádza k rozdielnemu zaobchádzaniu pri dieťati, ktoré sa v centre nachádza na základe rozhodnutia súdu o nariadení ústavnej starostlivosti (platia úhradu centru) a detí umiestnených v centre na základe výchovného opatrenia a neodkladného opatrenia súdu (neplatia úhradu centru). Navrhovaná právna úprava zavádza rovnaký prístup ku všetkým deťom, ktoré sú umiestené v centre na základe rozhodnutia súdu – neplatenie úhrady centru.

2. Pomoc pre mladých dospelých

Navrhovanou právnou úpravou umožňujú mladému dospelému, aby po odchode z centra po dosiahnutí plnoletosti mohol do dvoch rokov (na rozdiel od aktuálneho jedného roka) požiadať centrum o pokračovanie v starostlivosti, pokiaľ sa s ním písomne dohodne na podmienkach dohody. Ak žiadosť mladého dospelého podanej po opustení centra, centrum nevyhoví z dôvodov na strane centra, musí mladému dospelému napísať dôvody, prečo tak neurobilo.

Mladý dospelý, ktorý sa po odchode z centra dostane do situácie, že si nedokáže zabezpečiť bývanie, môže požiadať centrum o zabezpečenie krátkodobého bývania po dobu 90 dní. Navrhovaná právna úprava dáva možnosť centru, aby takúto situáciu mladému dospelému pomohlo lepšie zvládnuť.

3. Pomoc pre ťažko zdravotne postihnutých/zdravotne znevýhodnených mladých dospelých

Návrh zákona zavádza zákonnú povinnosť vo forme spoločne vypracovaného plánu sociálnej práce pre centrum, príslušný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny (orgán

sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately), obec, vyšší územný celok, prípadne aj akreditovaný subjekt pri starostlivosti o detí, ktoré sú zdravotne postihnuté a je u nich predpoklad, že sa vzhľadom na svoj zdravotný stav nedokážu osamostatniť po nadobudnutí plnoletosti. Navrhovaná právna úprava počíta s tým, že už pri dosiahnutí 17. rokov života dieťaťa bude existovať spoločne vypracovaný plán osamostatnenia sa. Navrhovaná úprava tiež rieši situáciu mladých dospelých, ktorí z dôvodu nepriaznivého zdravotného stavu nie sú schopní podpísať dohodu s centrom a nemajú súdom ustanoveného opatrovníka.

4. Zníženie úhrad pre rodičov

Navrhovaná právna úprava zavádza zníženie úhrad pre rodičov za poskytovanie odbornej pomoci v centre zo súčasnej jednej tridsatiny 20% sumy životného minima pre jednu plnoletú osobu za deň (1,43 eur) na jednu tridsatinu 10% sumy životného minima pre jednu plnoletú osobu za deň (0,72 eur). Uvedeným reagujeme na situáciu, aby výška úhrady menej vplývala na odmietnutie ponúkanej pomoci alebo predčasné ukončovanie pobytov v centre pre rodičov, resp. ich deti alebo mladých dospelých. Taktiež sa dáva možnosť centru s resocializačným programom zohľadniť deň v mesiaci, kedy nastúpila plnoletá osoba do centra a deň v mesiaci, kedy ukončí svoj pobyt v centre (pre celkovú výšku úhrady).

Predkladaný návrh zákona bude mať negatívny vplyv na rozpočet verejnej správy. Prináša však výrazne pozitívne sociálne vplyvy, najmä prispieva k znižovaniu sociálnej exklúzie a pomáha riešiť viaceré náročné situácie, s ktorými sa stretávajú mladí dospelí po opustení centier. Predkladaný návrh zákona nemá žiadny vplyv na podnikateľské prostredie, životné prostredie a ani na informatizáciu spoločnosti.

Predkladaný návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi a ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi Slovenskej republiky, medzinárodnými zmluvami a inými medzinárodnými dokumentmi, ktorými je Slovenská republika viazaná. Návrh zákona je plne v súlade s právom Európskej únie.